

روزنامه سياسي، اجتماعي و فرهنگي صبح ايران
شنبه ۲۳ بهمن ۱۴۰۰ - ۱۰ رجب ۱۴۴۳
سال بيست و چهارم - شماره ۶۴۲۳ - ۱۶ صفحه
قيمت: ۲۰۰۰ تومان

سرمقاله

الگوی رسانه‌های فعال در جهاد تبیین

محمدجواد آخوار
مدیر مسئول

همان گونه که رهبر معظم انقلاب اسلامی فرمودند در «جهاد تبیین» بار اصلی بر دوش رسانه‌ها است و همه ما متولیان حوزه رسانه در درجه نخست باید از خود ببرسیم که چرا در این امر خطیر نوانستیم در حدانتظار به تکلیف انقلابی خود عمل کنیم؟ به نظر می‌رسد به رغم مجموعه وسیعی از اقداماتی که در حوزه رسانه‌ها در جبهه انقلاب اسلامی رخ داده، فقدان یک «الگوی کنش رسانه‌ای» متناسب با «جهاد تبیین» مانع از اثربخشی تمام‌عیار و مطلوب این اقدامات شده است. اینکه چنین الگویی چیست و چه ابعاد و ساختارهایی دارد، نیازمند مذاقه و جهد فکری و عملی است، اما برخی از مهم‌ترین مؤلفه‌های مبانی آن را به شرح ذیل می‌توان بررسی نمود:

۱- مفهوم رسانه مدرن در کشور ما تا حد زیادی وارداتی بوده و به خصوص با پیشرفت فناوری‌های ارتباطی همگام با تحول در مفاهیم جهانی رسانه تطور می‌یابد. این در حالی است که در بطن تفکر دینی مفاهیمی چون «تبلیغ» و «تبیین» وجود دارد که اساس آن مبتنی بر فعال‌سازی حجت باطنی و قوه عاقله بشر برای فهم و تصمیم درست است. رسانه مدرن اساساً در مسیری متفاوت در حرکت است و اتفاقاً با جذابیت بصری و هنری می‌کوشد پرده بر روی واقعیت‌ها بیندازد. «دیکتاتوری رسانه‌های وارثی» باشد که چندان با یکدیگر انطباق ندارد و محصول آن چندان کارآمد نیست.

۲- پیربنای تبیین «شناخت» صحیح است. چنین شناختی از نخبگان فکری و خواص جامعه انتظار است. خواص و فرهیختگان باید به شناخت دقیقی از جبهه خودی و دشمن و مسائل گوناگون جامعه و جهان رسیده و به تعبیر امیرالمؤمنین (ع) -که می‌فرماید «لَا تَقْرَأُ الْبَاطِلَ حَتَّىٰ تَخْرُجَ الْحَقُّ مِنْ حَاضِرَتِهِ»- حق را از درون باطل کشف و استخراج نموده و این معرفت را به جامعه منتقل کنند. رسانه در این فرایند نقش واسطه‌گرانه‌ای میان نخبگان و آحاد جامعه ایفا می‌کند و می‌پایم آنان را به مردم منتقل کرده و هم‌باخورد واقعی را دریافت می‌کند. متأسفانه در طول سال‌های اخیر شاهد روز ضعف جدی در لایه‌های از نخبگان در مقابل جنگ نرم دشمن بوده‌ایم که قصه پر غصه آن مجالس مستوفا می‌طلبید. در شرایطی که لایه‌هایی از نخبگان از جنگ نرم دشمن آسیب دیده‌اند، باید با شکل‌دهی به مجموعه‌های اندیشه‌سوز رسانه‌ای این خلأ را تا حدی جبران کرد. امروز بیش از هر زمان دیگر به «اندیشه‌های رسانه‌ای» نیازمندیم که خلاهای نخبگانی در حوزه شناخت و ایده‌پردازی در راستای تولید محتوا را جبران نماید.

۳- اصالت یافتن «تبیین» به‌هیچ‌روی به معنای غفلت از عرضه هنرمندانه نیست. هزار نکته‌باریک‌تر از مواج‌نخاست که رسانه‌های اسلامی و انقلابی بیان حقیقت را اصل دانسته و زبان هنر و جذاب را تنها ابزاری برای انتقال آن می‌دانند، اما رسانه غیردینی بر جذابیت و مخاطب‌پسندی تکیه و حتی‌که حقیقت را فدای جلب توجه می‌کند. زبان و بیان هنرمندانه می‌تواند حقیقت را در لایه‌های عمیق‌تری رسوخ دهد. از این رو جهاد تبیین، یک کنش هنرمندانه است. باید رسانه‌ها از ظرفیت نویسندگان و هنرمندان در این زمینه‌ها حاکم بهره‌بردارند. هر چند قدرت رسانه‌ها و پرداخت هنرمندانه در مقایسه با ابزار رسانه‌های دشمن نابرابر است، اما «هر سخن کز دل برآید لاجرم بر دل نشیند».

۴- از مهم‌ترین الزامات عمل رسانه‌ها در جهاد تبیین، اتخاذ رویکرد آفندی و تهاجمی نسبت به دشمن است. با ماندن در مقام دفاع و حرکت موج دومی نمی‌توان در این عرصه فعال ماند. در مقابل دشمن مهاجم باید تهاجمی بر خود کرد و با بهره‌گیری از ظرفیت‌های فکری و هنری، ضعف‌های آن را بر افکار عمومی نمایان ساخت. مهم‌ترین نقش رسانه‌ها در چنین مورد گاهی، اعتبارزایی از دشمن و رسانه‌های آن است. آشکارسازی تناقضات و نیت مدعیان، حربه آنان را کند و جامعه را در برابر این تهاجم رسانه‌ای مصون می‌سازد. برای کنش آفندی در جنگ رسانه باید فعالان جبهه خودی به لحاظ توانمندی‌های مادی و معنوی رشد و ارتقا یابند و حمایت‌های بیشتری از سپهر رسانه‌های انقلاب صورت پذیرد.

۵- جهاد تبیین زمانی اثربخش‌تر خواهد بود که در جبهه وسیع و قدرتمند و با پای کار آمدن ظرفیت‌های گسترده کشور و انقلاب همراه شود. تبیین بخشی از جهاد فکری و رسانه‌ای ما است که باید با قدرت سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، دفاعی، دیپلماتیک و امنیتی ما ترکیب شود و در یک تهاجم ترکیبی در آوردگاه حضور یابد. گاه‌ب‌گاهی تبیین برخی حقایق نیاز به اقداماتی عملی در حوزه‌های گوناگون است و گاه برخی اقدامات عملی انجام گرفته در دستاوردها نیازمند تبیین است. این هم‌افزایی و کنش ترکیبی می‌تواند اثربخشی تبیین بر افکار عمومی را دوچندان سازد. همان‌گونه که پیش‌تر اشاره شد، تهاجمی‌سازی الزامات طرح‌ریزی الگویی شناسایی فعال رسانه‌ها در راستای جهاد تبیین و فتح پای در این راستا است.

فتح قرن ۱۵ با مرکب انقلاب

این انقلاب را باید مبنای تئوری‌های جدیدی در انقلاب‌شناسی قرار داد و کالبدشکافی‌های جدیدی در جراحی‌های اندیشه‌ورزانه سیاسی کرد. انقلاب همین حالا بعد از ۴۳ سال و در لحظه ورود به قرن تازه، با همه هسته‌مندهای خود آنچنان که بود و امام بنیان گذاشت، باقی ماند و رمز ماندگاری‌اش همین استقامت در آرمان‌ها شد. مردم ایران دیروز «سواره» به میدان انقلاب آمدند و جشنی شکوهمند به صفحات تاریخ یادگاری دادند | صفحه ۲

حرکت انقلابی مردم ایران توقف‌ناپذیر و بازگشت‌ناپذیر و نده و تکامل‌گرا و تعالی‌گراست. انقلاب اسلامی همچون مرکبی که یک ایدئولوژی الهی را در تاریخ حمل می‌کند، به سوی فتح قرن پانزدهم به پیش می‌رود. انقلاب ما، تک‌تک ساعت‌ها و قطعه‌قطعه مکان‌های موجودیت خود را به تسخیر درمی‌آورد و اجازه ریایش هویت خود را به دیگران نمی‌دهد. انقلاب اسلامی را چه با مردمش بسنجیم و چه با دشمنانش -که انبوه و قدرتمندند اما سرشکسته مقابل انقلاب- به شناخت واحدی می‌رسیم.

امریکای «سه‌پاره» با گزارش محرمانه «مالی» از وین

رابط مالی، نماینده امریکا در امور ایران برای اولین بار در یک جلسه محرمانه حاضر شد و آخرین وضعیت مذاکرات با ایران را برای نمایندگان توضیح داد. درباره اینکه مالی در این جلسه به نمایندگان چه گفته چیزی به بیرون درز نکرده، ولی مشخص است که آنها بعد از جلسه سه‌پاره شده‌اند. دسته‌ای از دموکرات‌ها می‌گویند امریکا راهی جز توافق با ایران ندارد. عده‌ای دیگر از دموکرات‌ها می‌گویند اگر کشورشان نمی‌تواند به توافقی متضمن منافع خود دست یابد، باید میز مذاکره را ترک کند، یعنی همان کاری که چند هفته پیش ریچارد نفیو، نفر دوم تیم مذاکره‌کننده امریکایی انجام داد. دسته سوم هم جمهوریخواهانی هستند که می‌گویند جلسه استماع چهارشنبه شب، آنان را متقاعد کرده که بایند حتی به قیمت یک توافق بد، می‌خواهند با ایران مصالحه کنند.

جلسه استماع روز چهارشنبه میان امریکا، شکاف را در واگشتن درباره مذاکرات وین نمایان‌تر کرد. رابط مالی، نماینده امریکا در امور ایران تا

یعنی مدت زمانی که یک کشور از زمان تصمیم برای ساخت یک سلاح هسته‌ای، می‌تواند به آن دست پیدا کند. پلیتیکو نوشته که کریس مورفی حاضر نشده مدت زمانی را که رابرت مالی در جلسه برای گریز ایران مشخص کرده، فاش کند ولی برداشت پلیتیکو این است که اگر ایران همین حالا تصمیم به ساخت سلاح هسته‌ای بگیرد، می‌تواند طرف چند هفته مواد کافی را برای ساخت آن بسازد.

دسته دوم، دموکرات‌هایی هستند که هرچند مخالف مذاکره با ایران نیستند، ولی بر خلاف دولت بایدن می‌گویند که در وضعیت فعلی برجام احیایزیر نیست. این دیدگاه اولین بار با استعفاى چند هفته پیش ریچارد نفیو، معاون رابط مالی نمایان شد. گفته شده که استعفاى او به دلیل اصرار بر سخت‌گیری بیشتر با ایران انجام شده و ولی او تقریباً زمانی استعفا کرد که بحث توافق موقت با ایران کنار گذاشته شد. | بقیه در صفحه ۱۵

حلیمه خانم روز بهار آزادی به فرزند شهیدش پیوست

گذشته نیز جلوی دوربین رفت و در مجموعه تلویزیونی شاهرگ به ایفای نقش پرداخت. سریال‌های روزگار قریب، عبد امسال و معراجی‌ها از دیگر کارهای تلویزیونی ماندگار سعیدی بود و از کارهای شاخص سینمایی وی نیز می‌توان به طلا و مس، آقای مدیر و اخراجی‌های ۳ اشاره کرد. رضالشکری فرزند حلیمه سعیدی متولد سال ۱۳۴۶، روز ۲۵ خرداد ۱۳۶۳ زمانی که در خط مقدم جبهه‌های دفاع مقدس مشغول خنثی‌سازی مین بود، مجروح و در نهایت به شهادت رسیده بود. حلیمه خانم که سال‌ها در خلوت برای فرزند شهیدش اشک ریخته بود و هم‌زمان مقابل دوربین کارگردان‌های مختلف لیخند بر لب همه ما نشانده بود، عاقبت ظهر دوازدهم اردیبه‌ماه ۱۳۹۷ در سن ۸۷ سالگی در گذشت و پس از ۳۷ سال دوری، به فرزند شهیدش پیوست. گفتنی است مراسم تشییع و تدفین ایشان متعاقباً اعلام خواهد شد.

چله دوم انقلاب
دومین مرحله خودسازی جامعه‌پر دازی و تمدن‌سازی

■ صفحه گام دوم انقلاب روزنامه جوان کوششی است رسانه‌ای جهت تبیین و شرح بیانیه رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به مناسبت چله انقلاب اسلامی و در هر شماره، فرازی از بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی را مورد بررسی قرار می‌دهیم. شنبه‌های هر هفته گام دوم را در صفحه ۸ روزنامه جوان بخوانید.

عبور از «واقعاً بد»
به «نسبتاً خوب»
باروش ازته‌ای

■ رئیس قوه قضائیه، صبح پنج‌شنبه در سفری غیررسمی و بدون پروتکل‌های تشریفاتی به اصفهان رفت و ضمن بازدید سرزده از بخش‌های مختلف قضایی، از زندان مرکزی اصفهان بازدید و با تعدادی از مددجویان این زندان به صورت چهره به چهره گفت‌وگو کرد. رئیس عدلیه در جریان بازدید از بخش‌های مختلف دادگستری اصفهان، بازدید خود را متوقف و یک ساعت و نیم از وقتش را به حضور در میان مردم و گفت‌وگوی چهره به چهره با آنها اختصاص داد.

تاختن اومیکرون
با ساعتی ۱۵۰۰ مبتلا

■ نگاهی گذرا به آمارهای کرونایی در طول یک ماه گذشته نشان می‌دهد اومیکرون آنطورها که تصور می‌شد ویروس سر به راه نیست و حالا حالاها میهمان ناخوانده دنیای ما خواهد بود. به گفته سویا سوامیناتان دانشمند ارشد سازمان جهانی بهداشت (WHO) جهان هنوز به پایان پاندمی کرونا نرسیده است و واریانت‌های بیشتری از ویروس کرونا وجود خواهند داشت. بررسی آمارهای وزارت بهداشت نشان می‌دهد طی ۱۰ روز اخیر (۱۳ تا ۲۳ بهمن ۱۴۰۰) به طور متوسط هر ساعت ۱۴۷۳ نفر در ایران مبتلا و چهار نفر قربانی کرونا شده‌اند.

«خوبان عالم»
به پایان سلام می‌کنند!

حاشیه‌ای بر تصمیم هیئت رئیسه فدراسیون فوتبال برای عزل موقت شهاب‌الدین عزیزی خادم

یادداشت حواصت
محمدسلطان همت‌یار

دفاع مشروع
در قوانین ما به خصوص در قانون مجازات اسلامی تحت عنوان مسئولیت کیفری اشخاص اعم از حقوقی یا حقیقی تحت عنوان دفاع مشروع دارای یک اصل حقوقی هستند که در قوانین نیز پذیرفته و به طور مجازات اسلامی به تصویب رسیده که در آنجا اشاره دارد در راه فردی در مقام دفاع از نفس، ناموس، مال یا آزادی تن خود و دیگری در برابر هرگونه تجاوز از قانون جرم محسوب شود طبق شرایط زیر مجازات نمی‌شود. این شرایط چهار بند و سه تبصره دارد (الف) رفتار ارتکابی برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد. (ب) دفاع مستند به قرآن معقول یا خوف عقلایی باشد. (ج) خطر و تجاوز و سب اقدام آگاهانه و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد | صفحه ۱۴

یادداشت ورزشی
شیوانوروزی

نهادهای نظارتی به نجات فوتبال
بلشوی و هرج و مرج در فدراسیون فوتبال به اوج خود رسیده و منتظریم یک نفر بیاید به همه بگوید در ساختمان خیابان سنول چه می‌گذرد! در این آشفته‌بازار باید نهادهای نظارتی وارد گود شوند و به داد فوتبال برسد. عمر مدیریتی عزیزی خادم به یک سال نمی‌رسد، ولی همین مدت هم برای او و تیمش کافی بود تا چهره واقعی‌شان را نشان دهند. در فدراسیون تحت امر او حواشی زیادی اتفاق افتاده که با تکذیب شده‌اند یا با اتهام‌زنی به دیگران از پاسخگویی طفره رفته‌اند. مشکلات مدیریتی، اتهامات مالی، نقش خویبان عالم و به‌کارگیری غیرقانونی مدیران معلوم‌الحال، گزیده‌ای از حواشی است که از اسفندماه گذشته در فدراسیون رقم خورده است | صفحه ۱۳

یادداشت سیاسی
دکتر مصطفی یقینی‌پور

افول شفافیت و بحران فساد در دولت امریکا
اخیراً آنگره ایالات متحده در خصوص ممنوعیت فعالیت شرکت‌های «روی کاغذ» ناشناس در این کشور اقدام به تصویب قانون جدید ضد فساد کرده است که این اقدام در رسانه‌ها با عنوان یک اقدام تاریخی توصیف شد. همچنین گری کالمن، مدیر گروه شفافیت بین‌الملل در امریکا گفت: «این یک گام بزرگ رو به جلو در مبارزه با پولشویی در امریکا و در سراسر جهان است.» اما واقعیت‌های عینی از تغییر افول قانون‌گرایی و فسادستیزی در امریکا حکایت دارند. فساد سیاسی و اداری در امریکا معمولاً به شکل رشوه متداول است و مقامات محلی، ایالتی یا فدرال با استفاده از نفوذ تشکیلاتی اهداف خود را در سیستم سیاسی و اداری پیش می‌برند | صفحه ۵

یادداشت سیاسی
حمیدرضا شانه‌شاه‌طری

آینده انقلاب اسلامی و سناریوهای محتمل
پس از پیروزی انقلاب اسلامی، موضوع آینده این انقلاب در میان پژوهشگران و سیاستمداران داخلی و جهانی، همواره محل بحث و ارزیابی‌های مختلف بوده است. در سطح جنگ ادراکی و در میان متولیان پروپاگاندای سازمان یافته مردم ایران نیز دشمنان تلاش زیادی کرده‌ و می‌کنند تا با تاریک‌نشان دادن این آینده، بنر یأس و ناامیدی در افکار مردم ایران کاشته شود. فارغ از این تبلیغات مسموم و جهت‌دار رسانه‌های دشمنان انقلاب و ایران، آینده انقلاب اسلامی را چگونه می‌توان بی‌طرفانه و روشمند مورد ارزیابی قرار داد؟ در بررسی آینده انقلاب اسلامی و مبتنی بر روش سناریونویسی می‌توان سه سناریو را در مورد آینده انقلاب، ممکن و محتمل دانست | صفحه ۲